НИЙГЭМ СУДЛАЛ VII

Бие даан суралцах ажлын дэвтэр

Суралцахуйн зураглал:

Суралцахуйн зураглалтай ажиллах алхам:

I алхам:	Багшийн зөвлөсөн дасгал, даалгавруудаас эхлэн ажиллаарай.
II алхам:	Өөрийн хийж чаддаг болсон дасгал, даалгавруудыг тохирох түвшний өнгөөр будаарай.
III алхам:	Тухайн бүлгийн дасгал, даалагаврыг гүйцэтгэж эхэлсэн болон дуусгасан хугацааг заавал тэмдэглээрэй.
IV алхам:	Дасгал, даалгаврыг гүйцэтгэсний дараа өөрийгөө үнэлээрэй.
V алхам:	Багшаараа үнэлүүлж, өгсөн зөвлөмжийн дагуу сайжруулаарай.

Бүлэг	7-р анги III түвшин		8-р анги III түвшин					9-р анги III түвшин				
Хувь хүн ба нийгэм	7.3а	7.3б	8.3а	8.б	8.3в			9.3а	9.3б			
Хувь хүн ба соёл	7.3а	7.3б	8.3а	8.3б	8.3в	8.3г		9.3а	9.3б	9.3в	9.3г	9.3д
Хувь хүн ба эдийн засаг	7.3а	7.3б	8.3а	8.3б	8.3в	8.3г	8.3д	9.3а	9.3б	9.3в		
Эхэлсэн хугацаа												
Дуусcан хугацаа												
Өөрийн үнэлгээ												
Багшийн үнэлгээ												

Бүлэг	7-р анги II түвшин				8-р анги II түвшин							9-р анги II түвшин				
Хувь хүн ба нийгэм	7.2а	7.2б	7.2в		8.2а	8.2б	8.2в	8.2г	8.2д			9.2а	9.2б	9.2в		
Хувь хүн ба соёл	7.2а	7.2б	7.2в		8.2а	8.2б	8.2в	8.2г	8.2д	8.2е	8.2ё	9.2а	9.2б	9.2в	9.2г	9.2д
Хувь хүн ба эдийн засаг	7.2а	7.2б	7.2в	7.2г	8.2а	8.2б	8.2в	8.2г	8.2д	8.2е		9.2а	9.2б	9.2в	9.2г	
Эхэлсэн хугацаа																
Дуусcан хугацаа																
Өөрийн үнэлгээ																
Багшийн үнэлгээ																

Бүлэг	7-р анги I түвшин							8-р анги I түвшин											9-р анги I түвшин								
Хувь хүн ба нийгэм	7.1а	7.1б	7.1в					8.1а	8.1б	8.1в	8.1г	8.1д	8.1е	8.1ё	8.1ж				9.1а	9.1б	9.1в	9.1г	9.1д	9.1е	9.1ё	9.1ж	9.1з
Хувь хүн ба соёл	7.1а	7.1б	7.1в					8.1а	8.1б	8.1в	8.1г	8.1д	8.1е	8.1ё	8.1ж	8.1з			9.1а	9.1б	9.1в	9.1г	9.1д				
Хувь хүн ба эдийн засаг	7.1а	7.1б	7.1в	7.1г	7.1д	7.1е	7.1ё	8.1а	8.1б	8.1в	8.1г	8.1д	8.1е	8.1ё	8.1ж	8.1з	8.1и	8.1к	9.1а	9.1б	9.1в	9.1г	9.1д				
Эхэлсэн хугацаа																											
Дуусcан хугацаа																											
Өөрийн үнэлгээ																											
Багшийн үнэлгээ																											

Бүлэг сэдэв: **Хувь хүн ба нийгэм** Сурагчийн овог нэр:................................

Эхэлсэн.... он.....сар.....өдөр....цаг Дууссан.... он.....сар.....өдөр....цаг

I	II	III

7.1а Дараах ойлголтуудаас "нийгмийн бүлэг" гэсэн тодорхойлолтыг гарган бичнэ үү.

- нийтлэг адилсал
- 2 ба түүнээс дээш хүний нэгдэл
- Байнгын, тогтвортой харилцан үйлдлийн явцад,
- мэдрэмж бүхий болж бүрэлдэн тогтсон

....
....
....

7.1б Анхдагч ба хоёрдогч бүлэг тус бүрийн онцлогийг бичээрэй.

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.1в Зөв тохируулаарай.

a	Сургууль	1	Анхдагч бүлэг
b	Гэр бүл		
c	Секц, дугуйлан		
d	Найз нөхөд	2	Хоёрдогч бүлэг
e	Төрөл садан		

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дуусан	**Би эргэлзэж байна**	**Надад тусламж хэрэгтэй байна**	**Багшийн үнэлгээ**

I	II	III

7.2а “Харилцааны бүс” гэсэн ойлголтуудыг тохирох зурагтай нь холбож зураарай.

Хувийн харилцааны бүс

Нийтийн харилцааны бүс

Албан ёсны харилцааны бүс

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.2б Сурагч анхдагч бүлгийн гишүүн гэдгийн үндэслэлийг баримтаар тайлбарлаарай.

....
....
....

7.2в Хоёрдогч бүлгийн нөлөөг нөхөж бичээрэй.

Хоёрдогч бүлэг	Чамд ямар нөлөө үзүүлдэг вэ? /жишээ бичээрэй/
Анги хамт олон	....
Дугуйлан, секц	....
....	....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	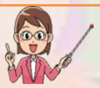 Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.3а Тохиолдол шинжлээрэй.

Бат сургууль дээрээ найз Болдтойгоо муудалцсан. Учир нь математикийн хичээлийн үеэр түүний хажууд сууж байсан Болд сагсан бөмбөгийн тухай яриа өдөн багшийн зааж буй хичээлийг ойлгоход саад болов. Тэдний ярьж байгааг харсан багш Батыг самбарт дуудан тоо бодууллаа. Бат хичээлээ сайн ойлгоогүй учир бодож чадалгүй муу дүн авчээ. Бат хичээлийн дараа Болдод дэмий яриа өдсөн хэмээн уурлаж, муудалцжээ. Болд түүнээс уучлал гуйсан ч Батын уур гарсангүй. Бат гэртээ ирээд өрөөнийхөө хаалгыг чанга хаан, хөгжим сонсон хэвтжээ. Ээж нь гайхан түүнээс юу болсныг асуусан ч, Бат ээжийнхээ асуултыг үл тоон “Тайван орхи” хэмээн чанга дуугарч, уурлав. Ээж нь түүнийг чухам яагаад уурласан шалтгааныг мэдэж чадалгүй, Батыг өөртэй нь зохисгүй харилцсанд гомдон өрөөнөөс нь гарлаа.

Асуулт.1 Дээрх зөрчилдөөний шалтгаан юу вэ?

Асуулт.2 Зөрчил маргаан гэж юу вэ? Түүний үе шатууд дээрх тохиолдолд хэрхэн илэрч байна вэ?

Асуулт.3 Цаашид юу болсон байж болох вэ?

Асуулт.4 Асуудлыг зөв шийдэхийн тулд Бат ямар шийдвэр гаргах хэрэгтэй вэ?

....
....
....
....
....
....
....
....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.3б Зөрчилдөөнийг шийдвэрлэх хувилбаруудыг уншаад, өөрийн хувилбарыг боловсруулан бичээрэй.

Хувилбар.1

Уурласан хүн дуугаа намсган, удаан ярьж эхэлбэл та ч гэсэн дуугаа намсган удаан ярьж эхлэх хэрэгтэй. Энэ нь та ярилцагчаа хүндлэн зэрэг холбоо тогтоож буй нэгэн арга юм. Хэрэв та харилцаагаа зогсоохыг хүсэж байгаа бол буруу тийшээ харах, ширээгээ тогших үйлдэл хийж болно.

Хувилбар.2

Зөрчилдөөнийг зөв шийдэхэд хоёр тал хамтран ажиллаж, эвлэрч, харилцан буулт хийх нь чухал байдаг. Энд зөрчилдөөнийг анх эхлүүлсэн тал түрүүлж санаачилга, идвэх гаргах хэрэгтэй. Үүнд талуудын хамтын хүчин чармайлт чухал бөгөөд харилцан бие биенээ ойлгох, хэлцэл хийх зэрэг арга замыг хэрэглэнэ.

Өөрийн хувилбар

....
....
....
....
....
....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

Бүлэг сэдэв: **Хувь хүн ба соёл** Сурагчийн овог нэр:...............................

Эхэлсэн.... он.....сар.....өдөр....цаг Дууссан.... он.....сар.....өдөр....цаг

I	II	III

7.1а Цэгийн оронд нөхөж бичээрэй.

Соёл бол нэг талаас хувь хүнийг .... үйл ажиллагаа, нөгөө талаас хувь хүний ...., ... үйл ажиллагааны үр дүнд бий болсон ....-ийн тогтолцоо юм.

7.1б Хувь хүний эзэмших соёлын элемент (бүрдэл хэсэг)

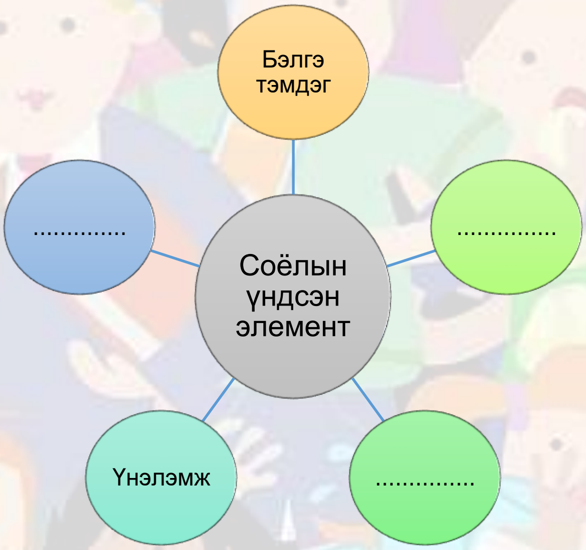

7.1в Хувь хүн соёлыг бүтээж байгаа талаар жишээ бичээрэй.

....
....
....
....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I II III

7.2а Соёлын бүрдэл хэсгүүд хувь хүнд хэрхэн нөлөөлдөг вэ? .

Хэл: ....

Мэдлэг: ....

Бэлгэ тэмдэг: ....

Хэм хэмжээ:...

Үнэлэмж: ....

7.2б Хувь хүний биеэ авч явах соёлыг нөхөж бичээрэй.

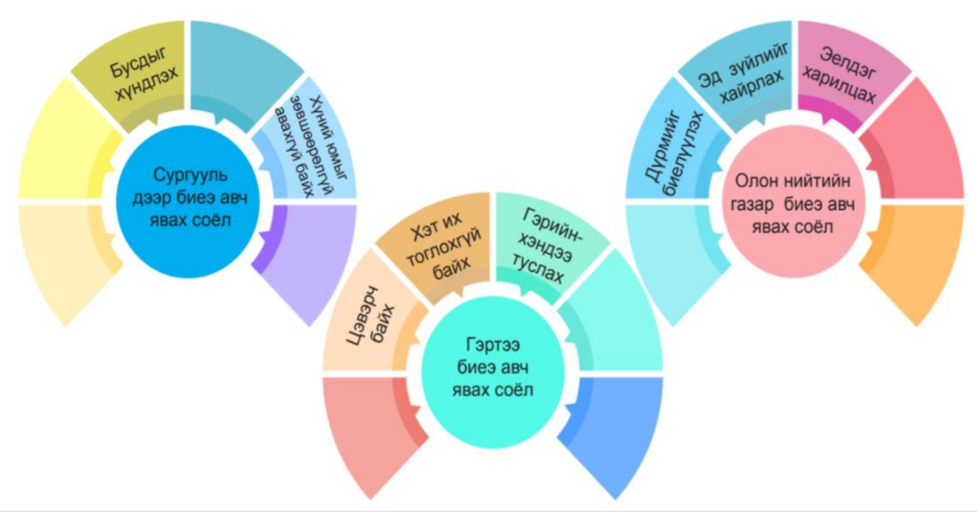

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.2в Гэр бүлийн соёлын үнэт зүйл тус бүрт холбогдох жишээг бичээрэй.

Зураг 2.1.

Хүндэтгэл:
....
....

Хариуцлага:
....
....

Хамтын ажиллагаа:
....
....

Тэвчээр:
....
....

Амжилт:
....
....

Аюулгүй байдал:
....
....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I | II | III

7.3а Соёлын олон янз байдал нь гэр бүлийн түвшинд хэрхэн илэрдэг вэ?

....
....
....
....

7.3б Сургуулийн орчинд багш, нийгмийн ажилтан, номын санч, үйлчлэгч, үе тэнгийнхэнтэйгээ харилцахад баримтлах соёлын хэм хэмжээ, эдгээрийг хэвшүүлэх арга замын талаар саналаа бичнэ үү.

	Сургуулийн орчинд баримтлах соёлын хэм хэмжээ	Хэвшүүлэх арга замын талаар санал
1	Эелдэг, найрсаг байх	
2	Тусалж дэмждэг байх	
3	Уучлал хүсэх, уучлах	
4	Хүндэтгэх, халамжлах	

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дуусан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

Бүлэг сэдэв: **Хувь хүн ба эдийн засаг** Сурагчийн овог нэр:..............................	Эхэлсэн.... он.....сар.....өдөр....цаг Дууссан.... он.....сар.....өдөр....цаг

I	II	III

7.1а Аль сонголтыг хийсэн нь зөв бэ? Түүнд зөвлөөрэй.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

7.1б Хүмүүсийн хязгааргүй хэрэгцээ байгаа нөөцөөр хангах боломж бий юу? Баримтад үндэслэн үзэл бодлоо тэмдэглээрэй.

Боломжтой. Учир нь:	Боломжгүй. Учир нь:

7.1в Нөөц баялгийн ангилал болон холбогдох жишээг нөхөж бичээрэй.

- Нөөц баялаг
  - Байгалийн баялаг — ....
  - .... — Талх, чихэр, ном, үзэг, машин

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I II III

7.1г Өрхийн төсвийг хэрхэн тооцох вэ?

Орлого	Зарлага
- - - - - -	- - - - - -

7.1д Өөрийн гэр бүлийн өрхийн төсвийн орлого, зарлагыг тооцож, хуримтлал үүсгэх боломж байгаа эсэх талаар дүгнэлт бичээрэй.

....
....
....
....
....
....
....

Өөрийгөө үнэлээрэй

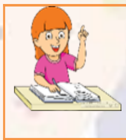 Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	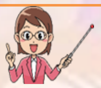 Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.1е Өрхийн хөдөлмөрийн хуваарь дахь хүүхдүүдийн оролцооны талаар дүгнэн бичээрэй. Өөр ямар ажил, үүрэг гүйцэтгэж болох вэ?

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

7.1ё Өрхийн хөдөлмөрийн хуваарийн ашиг тустай талууд юу вэ? Өөрийн үзэл бодлоо эрэмблэн бичээрэй.

Гэрийн ажил, хөдөлмөр хийж гэр бүлдээ тусалснаар хөдөлмөрч болж, өөрийн боломж, авьяас чадвараа зөв зохицуулж, өөрийгөө удирдаж сурна. Тухайлбал, нэг өдөр өөрийгөө олон ажлаар дарахгүй цаг заваа зөв төлөвлөж сурах билээ. Мөн багаасаа үүрэг, хариуцлага хүлээж, бусдад анхаарал, халамж тавьдаг болно. Ингэж тодорхой ажил үйл гүйцэтгэснээр өөртөө итгэлтэй, хувийн сахилга баттай, эртнээс ажил мэргэжлийн дөртэй болоход эерэг нөлөөлнө.				
1	2	3	4	5

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дууссан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.2а Хадгаламж яагаад чухал вэ? Түүний ач холбогдлыг дэлгэрүүлэн бичээрэй.

....
....
....
....
....
....
....

7.2б Эхийг шинжлээрэй.

Хүүхдүүд ээ, та нар Монгол Улсын ардын жүжигчин Б.Дамчаа гуайг ямар кинонд, ямар дүр бүтээснээр нь сайн таних байх. Банзарын Дамчаа нь Баян-Өлгий аймгийн Буянт сумын Бөөрөгт гэдэг газар 1931 онд төрж, 1939-1948 онд сумынхаа бага сургуулийг төгссөн. Тэрээр Санхүү, эдийн засгийн техникум, Улаанбаатар төмөр замын машинистийн ангийг тус тус дүүргэжээ. Б.Дамчаа нь Баян-Өлгий аймгийн арван жилийн сургуульд ерөнхий нягтлан бодогч, Улаанбаатар төмөр замд машинист, Улаанбаатар төмөр замын Соёлын ордонд жүжигчин,1969 оноос Монгол кино үйлдвэрт жүжигчнээр ажиллажээ. Нэрт жижигчин, кино найруулагч Б.Дамчаа олон киноны гол болон туслах дүрийг чадварлаг бүтээж, орчуулгын 330 гаруй кинонд дуу оруулсан нь бидний сэтгэл зүрхэнд мөнхрөн үлджээ.

Ажил мэргэжлийн үнэ цэн, түүнийг сонгох талаар бодлоо бичээрэй.

....
....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дуусcан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.2в. Өрхийн хөдөлмөрийн хуваарь дахь өөрийн оролцоог жишээгээр тайлбарлан бичээрэй.

....

....

....

....

....

....

....

7.2г Зурагт үзүүлсэн ажил мэргэжлийн үнэ цэн, үүрэг, онцлогийг тодорхойлоорой.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Миний сонгох мэргэжил

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дуусан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ

I	II	III

7.3а Дараах хүснэгтэд өмчийн ангилал, төрлийг зургаар харуулжээ. Аль өмч нь аль субьект(эзэн)-ийн мэдлийнх болохыг (+) тэмдгээр тэмдэглээрэй.

Өмч	Хувь хүн	Гэр бүл	Сургууль	Төр

7.3б "Манай сургуулийн зардал надаас хамааралтай юу? Би сургуулийнхаа зардлыг хэмнэх боломжтой юу?" сэдвийн хүрээнд мэдээлэл цуглуулж, мэдээллээ задлан шинжилж, нэгтгэн дүгнэж бичээрэй. Сургуулийнхаа зардлыг хэмнэхэд өөрийн тань оролцоо ямар байж болохыг бичнэ үү.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

7.3в Хувийн болон нийтийн өмчийн ялгаа юу вэ?

....
....
....

Өөрийгөө үнэлээрэй

Би хийж дуусан	Би эргэлзэж байна	Надад тусламж хэрэгтэй байна	Багшийн үнэлгээ